

نام نیکو گر بماند ز آدمی به کزو ماند سرای زرنگار

بازگردانی: اگر از انسان نامی نیکو باقی بماند بهتر است از این که خانه ای زرین و گرانبها بماند.

نکات ادبی: این بیت اشاره به حدیثی از امام علی (ع) دارد که می فرمایند: «الا! و ان اللسان الصالح يجعله الله تعالى للمراء فی الناس خیر له من المال یورثه من لا یحمده»

نکات زبانی: «گر» کوتاه شده ی «اگر»، «ز» کوتاه شده ی «از»، «به» کوتاه شده ی «بهر» و «کزو» کوتاه شده ی «که از او» می باشد. «نام نیکو» و «سرای زرنگار» ترکیب وصفی هستند. در هر دو ترکیب «نام» و «سرا» هسته ی گروه و «نیکو» و «زرنگار» وابسته ی پسین هستند.

به جهان خرم از آنم که جهان خرم از اوست
عاشقم بر همه عالم که همه عالم از اوست

بازگردانی: در جهان شاد و خرم زندگی می کنم و عاشق همه ی عالم هستم؛ زیرا که همه ی آن ساخته ی دست خداست.

نکات ادبی: واژه های «جهان»، «خرم» و «عالم» آرایه تکرار دارند. واج آرابی در حروف «م»، «ن» دیده می شود. «از اوست» ردیف و «خرم» و «عالم» کلمات قافیه هستند.

نکات زبانی: در واژه های «آنم» و «عاشقم» شناسه ی «م» به جای فعل «هستم» به کار رفته است. حرف «که» در مصرع اول و دوم به معنی «زیرا که» است و به آن «که بیان علت» یا «که تعلیل» گفته می شود.

به حلاوت بخورم زهر که شاهد ساقی است
به ارادت بکشم درد که درمان هم از اوست

بازگردانی: زهر را به شیرینی و شادی تمام سر می کشم؛ زیرا شاهد و ساقی و معشوق من، خداست و هر دردی را با اشتیاق می پذیرم و تحمل می کنم؛ زیرا که طیب دردهای من نیز خداست.

نکات ادبی: «درد» و «درمان» تناسب معنایی دارند. واج آرایی در حرف «ر» دیده می شود.

نکات زبانی: حرف «که» در مصرع اول و دوم به معنی «زیرا که» است و به آن «که بیان علت» یا «که تعلیل» گفته می شود.

ستاره ای بدرخشید و ماه مجلس شد دل رمیده ی ما را انیس و مونس شد

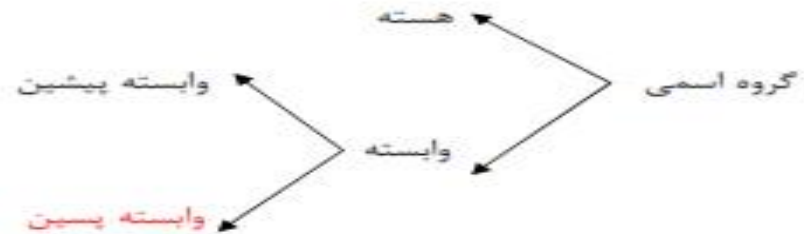
بازگردانی: ستاره ای نورانی درخشید و مانند ماه تابان، مجلس ما را روشن ساخت و یار و همدم دل های ترسان و وحشت زده ی ما شد.

نکات ادبی: «ستاره» استعاره از «پیامبر اکرم (ص)» دارد. «ماه» آرایه استعاره دارد. «پیامبر اکرم (ص)» مشبه محذوف و «ماه» مشبه به است. «مجلس» استعاره از «عالم دنیا» است. «ماه» و «ستاره» و «درخشیدن» مراعات نظیر دارند. در حرف «س» واج آرایه دیده می شود.

نکات زبانی: «شد» فعل اسنادی است. در مصرع دوم حرف «را» به معنی «برای» به کار رفته است و «حرف اضافه» است.

دانش زبانی: وابسته های اسم (1)

وابسته های پسین: ۱. **صفت بیانی** ۲. مضاف‌الیه

انواع صفت‌های بیانی:

۱. دشمن **دانا**، به ز نادان دوست. (دان + ا = دانا ← **صفت بیانی فاعلی**: بن مضارع + پسوند)
۲. راه **نرفته**، دشوار است. (ترفت + ه = نرفته ← **صفت بیانی مفعولی**: بن ماضی + ه)
۳. حاج قاسم، شهید **آسمانی**، در خاطرات ما برای همیشه می‌ماند. (آسمان + ی = آسمانی ← **صفت بیانی نسبی**: اسم + ی)
۴. سخنان **شنیدنی** مادر بزرگ، مرا به وجد می‌آورد. (شنیدن + ی = شنیدنی ← **صفت بیانی لیاقت**: مصدر + ی)
۵. سعدی **شیرین‌سخن**، دو کتاب گلستان و بوستان را برای ما به یادگار گذاشته است. (شیرین‌سخن ← **صفت بیانی عادی**)
۶. امروز کتاب **من**، گم شد. (من ← **مضاف‌الیه**)

فصل چهارم: نام‌ها و یادها

نام نیکو گر بماند ز آدمی به کزو ماند سرای زرنگار

اگر از انسان، نامی نیکو باقی بماند؛ بهتر است از این که از او خانه‌ای طلائی بماند.

سعدی

درس نهم: نوجوان باهوش (پایه هشتم)

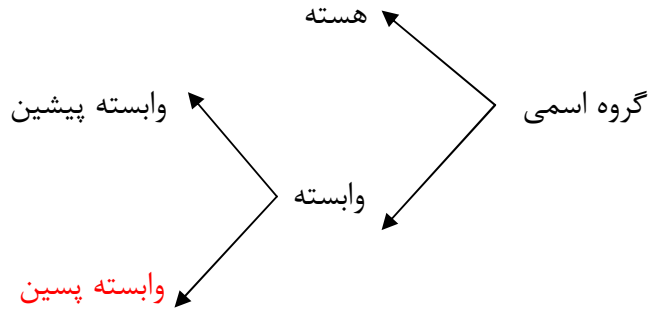
واژگان جدید

مکت :	حلاوت:	ارادت:
لهجه:	فلسفه:	حکمت:
استعداد:	طراوت:	کاشف:
لیاقت:	رمیده:	انیس:
مونس:	هلهله:	صدر اعظمی:
منشأ:	ذکاوت :	آبله:
شیوع:	جهل:	واکسینه:
رسا:	خطاب:	

تاریخ ادبیات

قائم مقام فراهانی:	خواجه حافظ شیرازی:	فرهاد حسن زاده:
محمود حکیمی:	امیر کبیر:	

دانش زبانی: وابسته های اسم (۱)

وابسته های پسین: ۱. **صفت بیانی** ۲. **مضاف‌الیه**

انواع صفت‌های بیانی:

۱. دشمن **دانا**، به ز نادان دوست. (دان + ا = دانا ← **صفت بیانی فاعلی**: بن مضارع + پسوند)

۲. راه **نرفته**، دشوار است. (نرفت + ه = نرفته ← **صفت بیانی مفعولی**: بن ماضی + ه)

۳. حاج قاسم، شهید **آسمانی**، در خاطرات ما برای همیشه می‌ماند. (آسمان + ی = آسمانی ← **صفت بیانی نسبی**: اسم + ی)

۴. سخنان **شنیدنی** مادر بزرگ، مرا به وجد می‌آورد. (شنیدن + ی = شنیدنی ← **صفت بیانی لیاقت**: مصدر + ی)

۵. سعدی **شیرین‌سخن**، دو کتاب گلستان و بوستان را برای ما به یادگار گذاشته است. (شیرین‌سخن ← **صفت بیانی عادی**)

۶. امروز کتاب **من**، گم شد. (من ← **مضاف‌الیه**)

تکالیف

۱. معنی واژگان جدید را از واژه نامه پایان کتاب بیابید و در دفتر پاکنویس خود بنویسید.

۲. درباره‌ی **اشخاص و آثار داده شده (تاریخ ادبیات)** از بخش فهرست اعلام اشخاص و آثار پایان کتاب، تحقیق کنید و نکات مهم را در دفتر پاکنویس خود یادداشت کنید.

۳. متن درس را با دقت بخوانید و خودارزیابی های صفحه ۷۳ را پاسخ دهید.

۴. فعالیت های نوشتنی صفحه ۷۴ را پاسخ دهید.